

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda” előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny” is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny”-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny”-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és melléletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Gazdasági egyletek és szövetkezetek. II. Gr. Schweinitz Gyulától.

Állatbiztosítás. II. Hajnal Józseftől.

Egyleti élet.

Az udvarhelymegyei gazdasági egylet 9 éves működéséről. II.

Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztálya végrehajtó bizottságának ülése decz. 4-én.

Kormányintézkedések.

A filloxerás szőlők szénkénnel való gyérítő kezelése.

Irodalom.

Állatbiztosítás. (Hajnal József.)

Kérem az emberbarátokhoz! (A „Fővárosi gyermekkert-egylet” felhívása.)

Vegyes közlemények.

Bejelentett állatok. Az amerikai sertéshus szabad behozatala. Pinzraui fajmarha bevásárlás. A szabadföldből cserépekbe ültetett növények ápolása. Szőlőesszók és gyümölcsfacsemetek eltevése télre. Hogyan csinálják a svájci sajtot? Mesterséges homokfürdő baromfiak számára. A napraforgó-pogácsa, mint kitűnő tehéntakarmány. A tej megvizsgálása. Épülettörmelékek, régi téglák és cserépszindelyek felhasználása A mézkerep, mint takarmánynövény. Miként értékesíthető legjobban a beteg burgonya?

Piaczi értesítő.

Nyiltér.

Gazdasági egyletek és szövetkezetek. II.

Az erdélyi részek gazdasági egyesületei szövetkezetének szervezete.

1. Az itteni megyék sajátos mezőgazdasági és állattenyésztési érdekei nyomatékosabb előremozdithatása és egyöntetű képviselete céljából, az erdélyi részek gazd. egyesületeinek egy szövetkezetet kellene alakítani Kolozsvár székhellyel.

2. Mindazon esetekben, midőn valamennyi egyesületnek együttes fellépése kívánatosnak és szükségesnek mutatkozik, az egyes egyesületek javaslataikat az erdélyrészi gazdasági egyesületek ezen szövetkezetéhez juttatják.

3. Ezen szövetkezet ügyeinek rendezésére, a szövetkezetbe álló valamennyi erdélyrészi gazdasági egyesület 1—2 képviselőt küldene. Az egyes gazdasági egyesületeknek tetszésére hagyandó olyanokat is képviselőül küldeni, kik nem lagnak ugyan állandóan a gazdasági egyesület területén, ennek gazdasági viszonyait azonban alaposan ismerik; ezeknek a képviselőknek a megbeszélendő kérdésekre vonatkozó írásbeli instrukciót kellene adni.

4. Az erdélyi gazdasági egylet indokolt felhívást intézne az erdélyi részi gazdasági egyesületekhez, melylyel a szövetkezetbe való belépésre hívná fel azokat azzal a kéréssel, hogy válaszukat minél előbb az erdélyi gazdasági egylet elnökségéhez juttassák.

5. Az itteni száz gazdasági egyesület is barátságosan felszólítandó, hogy a szövetkezetbe lépjen és egy vagy két képviselőt küldjön a szövetkezet tanácskozásaira, hogy így az erdélyi részek mindenik vidéke képviselve legyen a gazdasági viszonyai és szükségletei kifejezést nyerjenek.

6. Mihelyt az egyesületek válasza beérke-

zett és a szövetkezet megalakulása biztosítva van, a szervezeti tervzet melléklésével, felszólítandók lesznek az egyes egyesületek, hogy bizzanak meg 1—2 egyént azzal, hogy tanácskozássra gyűlve, a végleges szervezetet megalkossák.

7. A szövetkezet elnöke és ennek helyettese a szövetkezett egyesületek képviselői által 3 évre választatik.

Az erdélyi gazdasági egylet felkérendő, engedné meg, hogy a szövetkezet üléseinek jegyzőkönyvét az erdélyi gazdasági egylet titkára vezesse, ő lesz, ha erre vállalkozik, a szövetkezet jegyzője; az erdélyi gazdasági egylet arra is felkérte, hogy a szövetkezet alakítási költségeit vállalja magára és üléstermét a szövetkezet üléseire engedje át.

8. A magas kormányhoz intézendő folyamodványokat és egyéb iratokat a szövetkezet elnöke, vagy ennek helyettese és jegyzője írja alá.

9. A szövetkezet jegyzője a szövetkezet címére beérkezett ügydarabokról külön jegyzéket vezet.

10. A szövetkezet üléseinek napja és napirendje rendszeren 21 nappal előbb közlendő az egyesületekkel a szövetkezetek elnöke által.

11. Az egyesületi képviselők a napirendnek megfelelő instrukcióval láttatnak el.

12. Kivételesen sürgős esetekben szükségessé vált tanácskozások ideje és napirendje oly gyorsan hozandó az egyletek tudomására, a mint csak lehet, de mindenesetre legalább 3—4 nappal az ülés napja előtt; ilyen esetekben az illető egyesület képviselőjének a lehetőség szerint írásbeli, vagy szóbeli instrukciót ad, vagy pedig, ha ez nem történhetné, írásban küldi be véleményét a napirenden levő kérdésekről, mely vélemények az ülés jegyzőkönyvébe külön felvételnek abban az esetben, ha a tanácskozás eredményével nem megegyezők.

13. Az egyesületek belső szervezetébe, azok autonómiával bíró életébe a szövetkezet nem avatkozik.

14. Egyes gazdasági kérdések megvitatására a szövetkezet külön bizottságokat nevezhet ki, melyek tanácskozásuk eredményét a szövetkezetnek idejekorán be kell nyújtaniok, hogy ennek alapján a határozat meghozható legyen.

15. Ezen bizottságok tagjai a szövetkezet képviselői közül választandók, a gazdasági egyesületek azonban más valakit is megbízhatnak az illető kérdésre vonatkozó tanácskozásokra, vagy pedig külön meghívott szakértőkre bizza a szövetkezet az illető kérdés megvitatását s ezek megállapodását a legközelebbi szövetkezeti ülés elé terjeszti.

16. Az erdélyrészi szövetkezet minden esetben tagja leendő a szövetségbe lépett gazdasági egyesületeknek és azok nagygyűléseire, minden egyes kérdésre külön instrukcióval olított képviselőket küld; ha pedig a többi magyarországi gazdasági egyesületek javaslatunk szerint szövetkezeteket alakítanak és ezekből

a központi szövetkezet létrejönne, az ez által megalkotandó szervezet szerint fognánk eljárni.

17. Az itteni gazdasági egyesületek szövetkezete készséggel fogja a szövetségbe lépett gazdasági egyesületek működését támogatni; közölni fogja vele határozatait, óhajait és kéri fogja támogatását; mindazon esetekben azonban, midőn a mezőgazdaság és állattenyésztés sajátos helyi érdekeiről van szó, önállóan fog fellépni és működni.

18. Az „Erdélyi gazdasági egylet” az erdélyrészi gazd. egyesületek szövetkezetével közösen fogja megállapítani, mikor és hol tartsa kiállításokkal kapcsolatos vándorgyűléseit.

Gr. Schweinitz Gyula.

Állatbiztosítás.

II.

II. Az állategészségügyi törvény pontos végrehajtása céljából is nagy fontossággal bír a biztosítás. Ez az, a mi bennünket főleg és közvetlenül érdekel, habár közvetve ez is csak az állattenyésztés és az állattulajdonosok anyagi hasznának emelése céljából van. Az állategészségügyi törvény radikálisabban volna alkalmazható. Nem kellene egyes gyanus állatokat hónapokig észlelet alatt tartani; gyorsan lehetne végezni. A hatóság tudomására nemcsak véletlenségből jutna, hogy itt vagy amott van ragályos betegségben szenvedő állat, hanem mindig a fellépés után azonnal intézkedhetne, nem pedig midőn már legelelők, vásárterek, istállók stb. be vannak piszkítva, fertőzve.

Az állatbiztosítással egyes még kevésbé elterjedt betegségeket el lehetne fojtani, mert nemcsak a beteg takonykóros vagy tüdőlobos állatért, hanem a gyanusért is nyujtatnék kárpótlás, azaz gyanus is irtandó ki.

Arra kellene törekedni, hogy minden ragadós betegség esetén nyujtassék kártérítés és pedig: a keleti marhavész, takonykór, ragadós tüdőlob, lépfene, a serczegő üszök, gümőkór, száj- és körömfájás, juhhimlő és sertésorbáncz esetén.

A keleti marhavész a tulajdonképeni biztosítás alól kiesne, mert a törvény értelmében az állam pénztárából utalványoztatik a kártérítés.

A takonykór és ragadós tüdőlobban szenvedők és a betegség gyanujában állók is irtasának ki és értők szintén nyujtassék kártérítés. Egyes kivételes, eléggé okadatolt esetekben még a fertőzésben gyanus állatok is volnának kiirthatók, illetve levághatók.

A takonykóros állatok számát nagyon le lehetne szorítani, a ragadós tüdőlobot meg kiirtani. Félek, hogy a németországi kivétel által a betegség Magyarországon széjjel fog hurczoltatni. Ez megkönnyítettik a marhalovél-ügynek egyik felszeg intézkedése által. Egy községben száj- és körömfájás uralkodott, valamely állattulajdonosnak pénzre levő szüksége, a szomszédos községben lakó rokonához hajtja tehotét, az ott a jegyzőtől saját tenyésztésű állatjára marhalovét kér, olhajtja az állatot egy har

madik községbe és kitör nemsokára a száj- és körömfájás két községben, a behurcolást pedig kimutatni nem lehet. Hasonló esetek még inkább fognak előfordulni a ragadós tüdőlobnál, mert e betegségnek nagyon sokáig tartanak a zárok. És nem lehetne-e ezen segíteni? Ezen visszaéléseket meg lehetne szorítani úgy, hogy a tulajdonosok kényszerítettnek, miszerint minden ujszülött állatjukat legfeljebb 2 hetes koráig jelentsék be, a mely alkalomkor tulajdonjoguk igazolására nevezett állatról bélyegtelen marhalevelet kapnak, a melynek alapján volna csak kiszolgálható a rendes marhalevél.

A gümökórban szenvedő és e betegség gyanujában álló állatok szintén pusztítottassanak el és nyujtassék értük kárpótlás. E betegség okvetlen a hivatalból bejelentendő betegségek közé veendő fel, ha a most folyamatban levő s kochinnal történő kísérletek továbbra is kedvező eredményt adnak. Jelenleg csak Franciaországban van felvéve. A főakadály az volt, hogy a kórisme nehezen és ritkán volt megállapítható; ez az akadály a jövőben talán megszüntnek lesz tekinthető.

A lépfene, serczegő üszök, száj- és körömfájás, juhhimlő és sertésorbánczban elhullottakért, vagy ezen betegség valamelyike miatt kiirtott állatokért kártérítés szintén nyujtassék.

Végre még a száj- és körömfájásban szenvedő szarvasmarhákért, illetőleg ez által okozott kárért is nyujtassék kárpótlás. En legalább kárpótlást nyujtanék, sok szakértő pedig a hivatalból jelentendő betegségek sorából kihagyná. Nehéz is itt ítéletet mondani. A gazdasági szempont elveti, a szakszempont fenntartja. Tiszta szakszempontból tekintve, az a kérdés merül fel, miért enyhébbek az óvintézkedések a száj- és körömfájásnál, mint a keleti marhavésznél. Valamely betegség elnyomhatásánál az óvintézkedések minemüségének csakis ama betegség gyors, vagy lassu terjedéséhez és annak természetéhez kell, hogy alkalmazkodjanak. Hogy egyik betegségnél az állatok hullanak, a másikonál nem, ezt csak annyiban szabad tekintetbe venni, hogy az óvintézkedések alkalmazásánál, hogy a kóros anyagok előbb válhatnak megsemmisíthetők. A száj- és körömfájás ragadósabb betegség a keleti marhavésznel és még hozzá amannál ritkán fordulnak elő elhullások, tehát a betegség korlátozására, elfojtására ép oly szigorú és radikális intézkedések szükségesek, avagy még szigorubbak. Mert inkább lehetne közönséges embert ör gyanánt alkalmazni a marhavésznel, mint a száj- és körömfájásnál. Előbbi betegségnél, tekintve annak könnyü, veszélytelen lefolyását, az örök csak ott állanak — alig, vagy legfeljebb csak azokkal szemben járnak el a kiadott utasítás szerint, a kik a borraivalót megtagadják. Többet, de nem sokkal többet érnek a szomszéd községek részéről felállított örök. A szájfájással szemben vagy radikálisan, vagy sehogyse járunk el. A külföld sem képes eredményt felmutatni épen azért, mert nem elég hathatóság az óvintézkedések. A tényleg érvényben levő intézkedések alapelveik jök, csak a foganatosítás körül szigorubb eljárások volnának alkalmazandók.

Először is akkor, midőn a ragály csak kis területen van: vegyük fel például, hogy valamely vármegye területén csak egy, vagy két községben lép fel, e községgel szemben a legszigorubb intézkedéseket kellene foganatosítani, teljesen elzárni és örök gyanánt katonákat állítani. Ez nem okoskodhatik, akár veszélyes, akár nem a betegség lefolyása, ez neki mindegy; ott a parancs s az ellen nem használ semmiféle okoskodás. A parasztöröktől nem is lehet rossz néven venni, ha engednek, hisz ezek kivétel nélkül a községek alja szokott lenni és a saját falubeli emberek kenyéréből élnek. Később, midőn az egész vidék be van fertőzve, már lehetne engedni. Magyarországon január elején 375 fertőzött község volt, márczius elejéig 105-re csökkent a számuk. Ezen 105 községgel szemben a legszigorubb óvintézkedéseket kellene érvényre juttatni, katonáöröket állí-

tani fel, mert ellenkező esetben a mezei munka és a nagyobb állatforgalom beálltával Magyarországon a ragály ismét széjjel lesz hurcolva. Hogy a szigorú intézkedéseket és maga a betegség által okozott kárt az állattartók és tenyésztők annyira ne érezzék, minden száj- és körömfájásban szenvedő marháért bizonyos kártérítés — az állat értékéhez képest 5—10—15 frt — nyujtassék. Ez által a bejelentési kötelezettségnek is előbb tétetnék elég, a mi természetesen a főeredmény volna.

A száj- és körömfájás tehát vagy kihagyandó a hivatalból bejelentendő betegségek sorából, avagy ellenkezőleg szigorubb intézkedések, főleg katonai örök állittassanak fel, a mi valószínűleg kevesebbe kerülne, mint a polgári ör, a kiknek 24 órára átlag 70—100 krt fizetnek. Egyik községemnek, a mely nem egészen 3 hónapig volt zár alatt, az örök körülbelül 1000 frtba kerültek.

III. Az állatorvosok társadalmi állásának és anyagi helyzetének emelése. A társadalmi állás gyorsan emelkedne, mert az állattulajdonosoknak mindig látszólag direkte hasznót hajtana. Jelenleg majdnem minden állatorvos oly házban, melyben takonykóros és gyanus lovakat talált, elveszti a gazdának tiszteletét. Ha a zár alatt levő lovak felgyógyulnak, akkor hitele az egész szomszédságban elveszett, szak-képzettsége semmivé lett. Ha pedig 3—4 hó múlva takonykór konstatalható, az esetben ismét csak elveszett a gazdának tisztelete és becsülése, mert ily sokáig nyujtva a dolgot, a ragályanyagnak csak elterjedését segítette elő és az állatorvos ismét szenved.

Állatbiztosításnál gyorsabban dönthet az ember, inkább több, idült Highmorüreg-hurttban szenvedő lovat irtani takonygyanu alapján, mint egy valóságban takonykórban szenvedő állatot mint gyanust 3—4, avagy még több hónapig megfigyelni, zár alatt tartani. De még akkor is, ha mint takonykóros azonnal kiirtja az állatot, a nép alsóbb rétegében ellenszenvvel találkozok, hiszen ha az állatorvos nem volna, lovukat senki sem bántotta volna; az orrfolyás nem alterálja őket. Egészen másként állanánk állatbiztosításkor, mindenki félelem nélkül vezetné elő állatjait azzal a tudattal, hogy ha ragályos, gyógyíthatatlan betegségben szenved, az legfeljebb ki fog irtatni és ő kárpótlást kap. Ily körülmények között ugy a ragályos, mint más bajokban szenvedő állatok már a betegség fellépése alkalmával kerülüene az állatorvosok elé, a midőn még segíteni lehetne és így egyáltalán a gyógyítással sokkal több eredményt tudnának elérni és felmutatni, mint jelenleg, a mi a becsülést, tisztelést és így az állatorvos társadalmi állását tetemesen emelné. Az állatorvosok kezelése alatt álló betegek száma szaporodna, a kuruzslók eltűnének, a mi mind az anyagi helyzet javulására folya be.

Hajnal József.

Egyleti élet.

Az udvarhelye yei gazdasági egyesület 9 éves működéséről. (1883—1891.)

II.

Tehénállományunk fejlesztésére irányuló törekvésünk mellett kiterjesztettük figyelmünket a jó apaállatokra is, mert csak ezen két irány együttes felkarolása biztosíthat kellő sikert. E végre a földmívelésügyi miniszterium kezdeményezésére három év előtt egy tenyészbika beszerzésé alapot⁴ létesítettünk oly czélből, hogy a szegényebb községeket egyesületünk láthassa el kedvező feltételek és kedvezményes áron jó minőségű tenyészbikákkal. Egyesületünk ugyanis az általa és az illető községek megbízottjai által minden tekintetben jónak talált tenyészbikákat megveszi és a folyamodó községek között kiosztja a vételár 25%-ának olengodése és a fenmaradt összegnek három

félévi egyenlő részletben való kamatmentes visszafizetése mellett. Ez által azt czélozzuk elérni, hogy a legszegényebb község is csekély anyagi áldozat mellett a lehető legjobb tenyészbikához juthasson. Ily módon és feltételek mellett a lefolyt 3 év alatt 31 drb tenyészbikát osztottunk ki ugyanannyi község között, melyeknek beszerzésére összesen 5995 frtot fordítottunk. Jelenleg tenyészbika beszerzési alapunk 2448 frtot tesz.

Kezdetben ez irányu törekvésünk is általános közönnyel találkozott, de a folyó évben már alig voltunk képesek a folyamodó községeket mind kielégíteni s a folyó év april-5-én Sz.-Keresztur városában tartott tenyészbikavásár főképe a tenyésztőkre nézve, mivel a szomszéd vármegyéből is több vevő jelent meg, oly fényesen sikerült, hogy annak állandósítását minden év április 5-ére czélunkul tűztük ki.

Hogy gazdatársainknak más irányban is hasznára lehessünk, a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszteriumnál már 1885-ben kieszköztünk, hogy megyénkben Sz.-Udvarhely városában egy patkoló tanfolyamot nyitott, az azon részt vett kovácsoknak napidíjat és fuvardíjat fizetett, a vizsgálatra a legügyesebb kovácsoknak díjakat tűzött ki s ez által a tanfolyamon való megjelenést és szorgalmat fokozta s megyénkben az okszerű vasalás elterjedését nagymértékben elősegítette.

Hasonlóképen gazdatársaink érdekében az Első magy. ált. biztosító társasággal szerződést kötöttünk, mely szerint egyesületünk tagjai a tűz- és jég elleni biztosításoknál jelentékeny kedvezményben részesülnek, sőt egyesületünk is a befizetett biztosítási díjakból bizonyos % jutalékot kap.

Ha a fennebbiek mellett még felemlítjük, hogy megyénkben a műmehészet előmozdítására végett a sz.-kereszturi méhészkörnek 36 drb méhkaptárt és 1 drb mülépprest ajándékoztunk; hogy 1 drb zabtrier, 1 drb tengeri morzsoló, 1 drb löhere vető kézi gép, 1 drb szecskaavató és 6 drb tengeri vetőgép-áll tagtársaink rendelkezésére, melyeket részint ingyen, részint igen csekély díj lefizetése mellett használhatnak s végül, hogy egy kis szakkönyvtár és több szaklap is áll tagtársaink rendelkezésére, melyeket szintén díjtalanul használhatnak: azt hisszük, eddigi működésünkről teljes képet nyujtottunk.

És most térjünk át egyesületünk rendkívüli anyagi forrásainak felsorolására, mert azt csak nem képzeli senki, hogy a fenn előadott működésünk kifejtésére a tagsági díjkezimen 9 év alatt befolyt 3849 frt elegendő lett volna, bármily csekélyre szorítottuk is egyesületünknek ugy személyi, mint dologi kiadásait.

Egyesületünk látva, hogy csupán az évenként befolyandó tagdíjakkal vajmi kevés sikert érhet el, különféle segélyforrások után nézett. Első sorban a nagyméltóságú földmívelésügyi miniszteriumhoz fordult, kérve annak anyagi támogatását. És a miniszterium működésünket méltányolva, egyesületünket évenként kisebb-nagyobb összeggel segélyezni kegyeskedett. Ezen segély a 9 év alatt 5137 frtot tesz, tehát sokkal többet, mint a menyi tagsági czímen befolyt. Hasonlóképen megyénk törvényhatósági közgyűlése is megkeresésünkre rendelkezésünk alá bocsátotta a bikabírságból befolyt büntetés-pénzeket: összesen 331 frtot. A Budapestben működő székelyegylet szintén szives volt működésünket 16 drb 10 frankos arannyal előmozdítani. Az első magyar ált. biztosító társaságtól biztosítási jutalék fejében 133 frt 69 krt kaptunk. Mindezen segélyforrásokat egyesületünk megalakulása nyitotta meg. De ha egyesületünk jövőre is gazdatársaink által megérdemelt támogatásban nem részesül, említett jövedelemforrásaink azonnal bezáródnak, mert mindig igaz marad az a mondás, hogy a ki nem igyekszik magán segíteni, az nem érdemli meg, hogy mások rajta segítsenek.

És most önökre bizzuk t. gazdaközönség, hogy mérlegeljék, vajjon az önök által hozott

anyagi áldozattal arányban áll-e vázlatosan felsorolt működésünk! vajjon egyesületünk megérdemli-e a további támogatást! S ha a mérleg egyesületünk felé hajlik: akkor kérjük a következő cyclusra is egyesületünkbe való minél tömegesebb belépésüket.

Alapító tagsági díj egyszersmindenkorra 25 forint.

Rendes tagsági díj évenként 2 frt, hat évi kötelezettséggel, mely kötelezettség, ha a kilépés a 6-ik év végéig be nem jelentetik, újabb 3 évre megújítottnak tekintetik.

Az udvarhelymegyei gazdasági egyesület választmányának 1891. november 9-én tartott üléséből.

Dániel Gábor,
elnök.

Pálffy Károly,
titkár.

Az erdélyi gazdasági egyesület állatkiállítási szakosztálya f. hó 4-én Gr. Bánffy György elnöklete alatt ülést tartott, melyen jelen voltak: Gróf Bély Ákos, Jakab László, Miksa Imre, Reich Albert, Sárossy Pál, Vörös Sándor és Sz. Szakáts Péter e. titkár.

A múlt ülés jegyzőkönyve olvastatván, tudomásul vétetett s a mai ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére fölkértek Jakab László és Sárossy Pál.

Olvastatott az ez év október 25-én tartott szakoszt. rendes közgyűlés jegyzőkönyve, mely tudomásul vétetett.

Olvastatott az állattenyésztési szövetkezetek ügyében f. év aug. 2-án tartott értekezlet jegyzőkönyve. Áttétetik az egyesület igazgató választmányához azon kéréssel, hogy annak az államot illető részét a földmiv. m. kir. ministeriumhoz fölterjeszteni, magát az egyesületet illető részét pedig megvalósítani sziveskedjék.

Ifj. Lészay Ferencz tagtárs a folyó évi állatkiállításon általa nyert jutalomból egy részt visszaajándékoz a jövő kiállításon egy — Kolozsmegyében született és nevelt s legjobbnak ítélt saját nevelésű magyar fajta bika tenyésztőjének jutalmazására. A kivánt czélra felhasználatik s adományozónak köszönet nyilvánítatik nagylelkű ajándékáért.

Udvarhelymegyei lótenyésztési bizottsági elnöke megköszöni a székely-udvarhelyi ideai szekérvetélyre adott 100 frank jutalmát és beküldi a verseny lefolyásáról és a díjazásról szóló jegyzőkönyvet. Tudomásul vétetik.

Egyleti pénztárkezelőség betérjeszti a folyó évi kiállítás után lezárt évi számadásokat. Ezek megvizsgálására Sigmond Dezső ur elnöklete alatt dr. Szentkirályi Ákos és ifj. Lészay Ferencz tagtársak kéretnek fel.

Tárgyaltatott az egyesület igazgató választmányának jegyzőkönyvi határozat által való az iránti megkeresése, hogy a szakosztály az állattenyésztés ügyének állandó ellátását is venné programjába s ehhez képest címét is „állattenyésztési” szóval bővítené ki. Többek hozzájárulása után a szakosztály címét — a közgyűlés utólagos jóváhagyásának reményében — „állattenyésztési és állatkiállítási szakosztály”-ra változtatja; az állattenyésztés ügyéből, mint olyanból fölmerülő költségek fedezése azonban a gazdasági egyesület föladatát képezi.

Dr. Szentkirályi Ákos, mint az e végből kiküldött bizottság egyik tagja, beadja a f. évi kiállítás szarvasmarha-, juh- és sertés-osztályairól szerkesztett jelentését, mely felolvastatván, többek hozzájárulása után némi pótlással elfogadtatott s a ministeriumhoz való fölterjesztése elhatározott.

Elnök ur kérdésre kimondatott, hogy a jövő évben is rendeztesse kiállítás az idén tartottak mintájára.

Ezzel az ülés véget ért.

Az erdélyi gazdasági egyesület igazgató választmánya e hó 11-én délután népes ülést tartott, melyen több fontos ügy intéztetett el. E gyűlés lefolyását lapunk jövő számában hozzuk az idő rövidsége miatt.

Kormányintézkedés.

A nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. minister 63,690. VI/9. szám alatt egy „Vezérfonal”-at bocsátott ki a filloxera szőlőknek szénkénnel való gyéritő kezelésére nézve, melyből a gyéritő eljárás főbb szabályait alább közöljük.

1. A gyéritő eljárás lényege abból áll, hogy a filloxera lepelt szőlő talajába bizonyos csekélyebb mennyiségű szénkénnel fecskendeztetik, minek következtében a szőlőgyökereken tanyázó filloxerák száma megkevesbítettik, meggyérittetik s a szőlőtőkék továbbra is termőképes állapotban fentartatnak.

2. A szénkénnel sajátságos záptojásszagú, illékony és szintelen folyadék, mely a víznél nehezebb, a szabad levegőn gyorsan elpárolog és épen olyan gyúlékony, mint a petroleum. Azért szigorúan óvakodni kell a szénkénnel égő gyertyával, szivarral, pipával stb. közeledni; a gyéritést végző munkásoknak a dohányzás feltétlenül megtiltandó.

3. A gyéritő eljárás alkalmazását azonnal el kell kezdeni, mielőtt valamely szőlőben a filloxera jelenléte megállapítottatik. Nem szabad vele addig várni, a mikor a szőlőn a pusztulás jelei már külsőleg is mutatkoznak, mert ilyen esetben több év kell, a míg a szőlő magához jön és ismét normális termést ad.

4. Ujjonnan ültetett szőlőket, melyeket az ember filloxerás talajba vagy filloxerás szőlők közelébe telepített, már a kiültetést követő ösztől vagy a következő tavasztól fogva gyéritő eljárással kell kezelni.

5. A gyéritő eljárás évenként egyszer alkalmazandó és pedig rendszeresen vagy összel szüret után, vagy kora tavasszal a szőlő fakadása előtt.

6. Oly tulságosan nyirkos és kötött agyagtalajnál, mely összel és tavasszal nem bír eléggé kiszikkadni, a gyérités inkább nyáron a szőlő elvirágzása és közé eső időszakban végzendő.

7. A szőlő talaja ne legyen átázva, mert akkor a szénkénnel párái nem terjedhetnek el benne egyenletesen és nem érhetnek el minden gyökérszálat.

E miatt esős időben vagy sáros talajban soha sem szabad gyériteni.

8. A kezelendő szőlő talaja legalább 30 centiméter mélységű legyen. A hől a sziklás altalaj ennél csekélyebb mélységben van, ott a gyérités nem vezet sikerre.

9. A szénkénnel a budapesti, tarczali és ménesi m. kir. vinczellériskoláknál levő állami raktárakból, valamint az ország több borvidékén felállított bizományi raktárakból szerezhető be, métermázsánként 15 forintjával. A bizományi szénkénnel-raktárak kezelőségei azonban a raktárhelyiség bére s a szénkénnel kezelési költségének megtérítése fejében bizonyos mérsékelt kezelési illetéket állapíthatnak meg s ezt a szénkénnel árához hozzá számítva szedhetik be a szénkénnel vásárló szőlőbirtokosoktól.

10. A szénkénnel arra való fecskendezéssel löveltetik a talajba. Legjobb ilyen fecskendezők ez idő szerint: a Muschinek-féle „Hungária” és a Vermorel-féle „Excelsior”-fecskendező. E fecskendezők a 9. pontban felsorolt szénkénnel-raktárakban kaphatók, még pedig a „Hungária” 30 frtjával, az „Excelsior” pedig 25 frtjával.

Ezenkívül a „Hungária”-fecskendező kapható feltalálójánál Muschinek János géplakatosnál (Budapest, II. ker. Kapás-utca 17. szám), az „Excelsior” pedig Vermorel franciaországi gyáros budapesti képviselőjénél Szávost Alfontnál (Budapest, V. ker. Arany János-utca 11. szám).

11. A szénkénnel 25—30 centiméter mélységre fecskendeztetik a talajba. Rigolozott vagy lazább talajba a fecskendező egyszerűen leszuratik s a kolló adag belöveltetik; kemény, kötött vagy köves talajnál azonban, melybe a fecs-

kendő csak nehezen szurható le, célszerű a lyukakat vasfuróval előre megfuratni.

12. Az egy-egy lyukba fecskendezendő adag nagysága attól függ, hogy mekkora távolságban állanak egymástól a szőlőtőkék. A fölve az, hogy minden négyszögmeternyi területre átlag mintegy 24 gramm szénkénnel jusson és hogy minden egyes tőke körül (de tőle legalább 15 centiméter távolságra) legalább 4 lyuk kerüljön.

Ilyen adagolás mellett egy kat. holdra körülbelül 139 kilogramm szénkénnel szükséges.

13. A szénkénnel-fecskendezéskor különösen arra kell ügyelni, hogy azok a kivánt szénkénnel-adagot, melynek nagysága a dugattyúkra alkalmazott rézgyűrűkkel szabályoztatik, pontosan adják ki. Azért a fecskendezőket tisztán kell tartani és kellő gondozásban részesíteni. Arra is kell ügyelni, hogy a fecskendező munka után minden este kiürittessenek és vízzel jól kiöblitessenek. Éjjelre ne maradjon a fecskendezőkben szénkénnel.

A fecskendezők egyes részeinek kenésére ne használjunk se olajat, se más kenőcsöt, hanem csak vazelint vagy gliczerint.

A fecskendezőkben levő borszelepekhez, melyeket koronkint ki kell cserélni, legjobb a disznóbőr.

14. Hogy a talajba fecskendezett szénkénnel kárba ne vesszen és el ne párologjon, a lyukakat a fecskendezés után azonnal gondosan be kell tömni.

15. A gyérités mindig legalább két héttel előbb vagy utóbb történjék, mint a szőlőtők téli befedése, vagy tavaszi nyitása.

16. A gyéritő eljárással kezelt szőlők átlag minden három évben megfelelő trágyázásban részesítendők.

Irodalom.

Állatbiztosítás. Az állategészségügyi törvény szabatos végrehajthatása és az állattenyésztés emelésének szempontjából tekintve. Irta Hajnal József megyei állatorvos Nagy-Kiskindán. Budapest, 1891. Buschmann F. könyvnyomdája. Ára 50 kr.

Egy 25 oldalra terjedő füzet ez, mely érdekesen és alaposan tárgyalja az állatbiztosítás nagy hasznú előnyeit, kimutatván egyúttal azt, hogy mily haszonnal jártak a biztosítások a külföldön. Gazdaközönségünknek melegen ajánljuk e füzet megvételét és elolvasását. Lapunk előbbi és mai számában egy általános érdekű részt közlünk e műből.

Kérem az emberbarátokhoz!

Építsünk gyermek-menházat!

Dicsőségesen uralkodó Ő császári és apostoli királyi Felsége I. Ferencz József és az ország védangyala Erzsébet királyasszony ezüstmennyezőjének emlékéül a társadalom áthatva az alattvalói hála és lelkesedés szent érzelmeitől, 1879. április 24-én, a „Fővárosi szegénygyermekkert-egylet”-et alapította.

Czélja ezen egyesületnek: vallás és nemzetiségi különbség nélkül az ország bármely részéből szegény sorsu árva kisdedeket a nyomor és az elzűllés romboló köréből kimentve, a közjótékonyosság hathatós védelme alá helyezni.

A „Fővárosi szegénygyermekkert-egylet” 12 év óta ezen nemes czél megvalósításán fáradozik és a társadalom rokonszenves támogatása mellett már több év óta saját intézeti házában 200 árva gyermeknek, kiknek esaházi tűzhelyük nincs, menhelyet nyújt, azokat táplálja, ruhazza és magyar szellemben neveli.

Az intézet házában a jelenleg rendelkezésre álló terekben csak 200 gyermek helyez-

hető el s így helyszüke miatt évente több száza menő gondozásra érdemes elhagyott gyermektől kell a fölvétel jótéteményét megtagadni. Szivszaggató és elszomorító jelenetek ismétlődnek évente, midőn a teljes létszám miatt az intézet kapuit több mint 600 biztos pusztulásnak kitett gyermek elől el kell zárni.

Hogy e fiatal csemeték, mint az oldott kékék el ne pusztuljanak, lehetőség szerint a „Fővárosi szegény-gyermekkert-egylet” a rendelkezésére álló mintegy 500 ölet képező telkén még egy újabb épületet emel, melyben legalább még 200 árva gyermek elhelyezhető lesz.

Az emberbaráti szeretet és az elhagyott szegény árvák nevében kérjük e nemes czélt akár a legcsekélyebb összegű adománnyal is előmozdítani, mely adomány a menház kiadandó évkönyvében, a hírlapokban és az alább nevezett pénzügyi intézet által egyenként nyugtáztatni fog. E végett kérjük, hogy a nevek olvashatóan irassanak.

A kegyes adományokat kérjük 1892. jan. 31-éig a „Magyar országos központi takarékpénztár” címére küldeni, (Budapest, VI., Deák Ferencz-utca 7. sz.), mely intézet a pénzkezelését, tekintve a nemes czélt, átvenni szives volt.

Az egyleti elnökség.

Vegyes közlemények.

— **Az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztályának az egyleti irodában levő nyilvántartási könyvébe a következő eladó állatok vannak bejelentve:**

- 4 darab herélt hámos ló.
 - 500 darab orbáncz ellen oltott malacz.
 - 1 darab mezősegi tenyészbika 1½ éves.
 - 1 darab 6 éves, 178 cm. magas, herélt barnapaj hámos ló.
 - 1 darab erdélyi magyar fajta bika, 3 éves 1 hónapos, nagy testü.
 - 124 darab 1½ éves erdélyi magyar tinó.
- Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt (belközéputca 11. sz.)

— **Az amerikai sertéshus szabad behozatala.** A hivatalos lap f. hó 4-iki kelettel közli a pénzügyminiszter alábbi rendeletét: „A kereskedelemügyi, földművelésügyi és belügyi miniszteriumokkal, valamint a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg, az 1891. évi márczius hó 10-én kelt körrendelet hatályon kívül helyeztetik és a sertéseknek, mindennemű sertéshusnak, szalonnának az északamerikai Egyesült-Államokból az osztrák-monarchiába való bevitele az alatt a feltétel alatt engedtetik meg, hogy e termékeknek egészségügyi szempontból a szabályszerű vizsgálat által megállapított kifogástalan volta az északamerikai Egyesült-Államok erre vonatkozó intézkedéseinek megfelelő hivatalos tanúsítvánnyal beigazoltassék. Ez intézkedés által a szóban levő termékek bel-földi forgalmának ellenőrzésére nézve általánosan érvényes törvényeknek és szabályoknak alkalmazása nem érintetik. Ez intézkedés a közzététel napjával lép hatályba.”

— **Pinzgani fajta marha bevásárlás.** A földművelési miniszter kiküldte Pirkner János felügyelőt Tirolba, hogy ott 250 db. pinzgai tehenet s megfelelő számú bikát bevásároljon. Célja ezen beszerzésnek az erdélyi marhatenyésztés emelése. Ezelőtt csak néhány héttel küldött a kormány Besztercze vidékére 260 db. pinzgai marhát. Mit szól ehhez az erdélyi gazdasági egylet, mely szívvvel-lélekkel az erdélyi magyar marha tiszta vérben való tovább fejlesztésére törekszik s e végett fölirt a földm. ministeriumhoz is, kérve egyúttal, hogy hazarésünkbe külföldi marhák importálását ne támogatassa? Vajjon mire jó a ministeriumnál ilyen országos tekintélyű gazdasági egyletnek a véle-

ménye? A következmények azt mutatják, arra, hogy az acták száma szaporodik általa.

— **A szabadföldből cserepekbe ültetett növények ápolása.** Ama cserepes növények, melyeket nyáron a szabadba kiültettünk, mint skarlát Pelargoniumok, Fuchsiák, Heliotropium, Lantana stb. rendszeren az első fagy bekövetkezéséig maradnak a virágágyakon, mert minden virágkedvelő minél tovább kíván kint a szabadban gyönyörködni bennök. Csakhogy ennek a kinthagyásnak aztán kedvezőtlen következményei vannak, a memyiben a növények nagyobb része a nedves hűvös őszi levegőben dusan szárba hajt, minek következtében nagy és buján fejlődő növényeket kell átültetni, azon kívül az ily bujafejlődésű növények nagyon nedvdusak levéu, könnyebben megfagynak s végül az ily növények átültetés után sokkal nehezebben élednek föl, mint a többi. A szabadba ültetett növényeket tehát vagy egyáltalában nem kellene megbolygatni, hanem helyükön kellene hagyni, míg a fagy nem éri és tönkre nem teszi őket, vagy ha éppen meg akarjuk menteni, úgy nem kellene késő ősziig kint hagyni, hogy megfagyjanak, hanem legjobb volna, ha jóval előbb felszedetnének. A szabadföldből későn kiszedett növényeket előbb úgy külső részükön, mint gyökereiken nyessük meg s középszerű cserepekbe ültessük. Így pl. a skarlát Pelargoniumon, mely a nyáron át 50 cm. magasra nőtt s néhány virággal jól megrakott nagyobb ágat hajtott, beültetéskor nem hagyunk meg minden ágat, hanem csak egyet s ennek a hegyét is levágjuk úgy, hogy az egész növény legfeljebb 25 cm. magas marad. Az így megnyesett növény sokkal könnyebben éri meg a tavaszt, mint az, melyen minden ágat, levelet és virágot meghagytunk. A többi cserepes növény legnagyobb részével is így bánunk. A cserepekbe ültetett növényeket csak mérsékelt melegségi helyiségbe állítjuk, hogy begyökereszenek. Hideg helyiségbe azonban szintén nem szabad állítani, mert nedvük nem keringhetvén, megfagynak.

— **Szőlővesszők és gyümölcsfacsemék eltevése télre.** A dugványvesszőket és magcsemetéket legcélszerűbb úgy átteleltetni, hogy nyugatról keletnek ásatik egy 60 cm. mély és ugyanolyan széles árok, melynek déli oldala lejtősre lesz készítve. Ebbe fektetjük már most lazán és vékony rétegben az átteleltetni szándékolt fákat, vesszőket, mire — ha lehet — tiszta homokkal vagy legalább is porhanyó földdel befedjük az egészet, úgy, hogy mindentüvé jusson föld, mivel ha hézag-maradna valahol, a penész rögtön fellép. Minthogy továbbá az ónos esők is kárt tehetnek a vesszők rügyeiben, ennél fogva a betakarásnál arra is kell ügyelni, hogy 1-2 rügynél több a föld alól ki ne lássék és hogy a gyökereken 50-60 cm., vagyis olyan vastag földréteg legyen, mikép azon a fagy át ne hatolhasson. Ily eljárás mellett rendszeren jól telelnek a földbe vermelt növények.

— **Hogyan csinálják a svájci sajtot?** Az egy vagy két napig állott tejet az üstbe öntvén, a sajtlapoczkával fölkeverjük, hogy a zsír az egész tömegben jól eloszoljék. Folytonos kavarás közben a tejet lassu melegítéssel 28 R°-ra hevítik s Blumenthal-féle sajtfestéket, mely a sajtnak szép sárga színt ad és oltóesszenziát, mely a tejet megalvassza, adnak hozzá. A sajtfestékből minden liter tejre 1-2 cseppet, az oltóból pedig 100 liter tejre 30 köbcentimétert számítanak, a mely oltómenyiség a tejet 30 perc alatt megalvasztja. Ekkor a tüzet elhúzzák a katlan alul s a tejet a megalvadásig nyugodni hagyják. Midőn az alvadás tökéletes, miről úgy győződnek meg, hogy egy éles szélű fémkanalat függőlegesen az alvadékba nyomnak, most nyelét lassan lefelé hajtva, a kanálban kiemelt alvadék a közepén egyenes vonalban elhasad — az alvadékat sajtpallossal 100 négyszögletű felületű oszlopokra vágják. Tíz percznyi állás után a savó egy része a felszínre jön, a midőn a törést a lapoczkával folytatják. A lapoczkát az üst oldalánál a fenéki

lenyomják, egyik szélét az üst oldalához tartván, megforgatják az alvadékban, minek következtében az alvadék ökölnagyságu darabokra török. A törést ezután kézzel folytatják: a lapoczkával ökölnagyságu darabokra tört alvadékat tenyerükre véve, függőlegesen álló ujjaihoz addig ütögetik, míg az dió- vagy mogyorónagyságu darabokra szét nem esik. Szoritani az ujjakkal nem szabad, mert ekkor értékes részek is távolodnak el a savóval. A törést ily módon addig folytatják, míg az egész tömeget átvették kezükön s a kellő elaprózás mellett a fölös savómenyiség legnagyobb részétől megszabadították; a mit arról tudnak meg, hogy foguk között gyenge recsegő hangot ad a harapáskor. A törés befejezte után a sajtanyagot 36 R°-ra melegítik fel, folytonos kavarással, nehogy megégjen; a midőn a tüzet kihúzzák alóla, nyugodtan állani hagyják, mindaddig, míg az egész tömeg egy esomóba leülepszik; ennek megtörténtével sajtruhával kiemelik az üstből s megfelelő nagyságu kávékban prés alá teszik. A prés alatt folyton nagyobbodó nyomást gyakorolnak rá. 24 órai préselés után pedig a présből — a hol már-már megkapta alakját s a fölös savótól megszabadult — kivéve, száraz, meleg helyen tartják 24 óráig, hogy kiszikkadjon. Ezután a sajt pinczébe kerül, hol rendszeres kezelésnek vetik alá, a mely a sózás és tisztántartásból áll. A sózás úgy történik, hogy 16 napig, minden második napon sóoldattal a sajt egész felületét bedörzsölik. A svájci sajt készítéséhez rendszerint egész vagy félkövér tejet használnak; nagysága e sajtnak 2-12 kgr. között váltakozik, a miért érés ideje 2-5 hónap.

— **Mesterséges homokfürdő baromfiak számára.** Hideg, nedves, szeles időben, tehát ősszel, télen s tavasszal, midőn baromfiaink kénytelenek az ólban tartozkodni, sokat szenvednek a parazitáktól, úgy, hogy teljesen lesóványodnak, a tyukok pedig tojókedvüket veszítik. Mesterséges porfürdőről kell tehát gondoskodnunk a baromfi részére. E czélra legjobb homokot porrá tört koaks s kénporral keverve az ólba hinteni. Ha koakszal nem rendelkezünk, úgy a mész is megjárja. A homok tavaszra kitűnő kerti trágyát fog adni a mellett, hogy baromfi-állományunk zaklatóitól megszabadul.

— **A napraforgó-pogácsa mint kitűnő tehéntakarmány.** O Heu Amalienhofban mintegy 6 q. nehéz fejős teheneknek naponként 1½ kg. napraforgómag-pogácsa etetését 1889. november 5-én kezdte meg és 10 nap alatt 21 fejős tehen tejhozama 156 literrel 239 literre emelkedett, melynek zsirtartalma 3,5% volt. A fejős tehenek egész télen át kitűnő husban voltak és a legjobb egészségnek örvendtek; a napi tejhozam május 10-éig, mikor is a téli takarmányozás megszűnt, 12½ liter volt, ami oly eredmény, melylyel egy közönséges tehenállománynál nagyon is meg lehet elégedni. A napraforgómag-pogácsa ezenkívül a legtöbb esetben igen jutányos áron szerezhető be s ezen okból is nagyon ajánlatos. A fenti eredmény mindenesetre a további kísérletezésre biztat.

— **A tej megvizsgálása igen egyszerűen eszközölhető.** A tejjel megtöltött pohár mögé égő gyertyát helyezünk, a tiszta, hamisítatlan tejen át a gyertya lángját nem láthatjuk, de ha vizet töltünk lassan a tejbe, akkor a láng egyre jobban és jobban lesz láthatóvá, a mint a tej víztartalma növekedik.

— **Épülettörmelék, régi téglák és cserepszindelyok felhasználása.** Az épületek lebontásánál keletkező törmeléket, a régi téglákat és cserepszindelyeket úgy a városokban, mint a vidéken rendszeren haszontalan anyagoknak tekintik, mely legfőlegb árkok, gödrök stb. kitöltésére alkalmas; pedig másra is fel lehetne használni, mert az a törmelék kertek és földek trágyázására is igen alkalmas. A mész és anyag minden homokos talajba jó; az összetört tégla és cserep pedig a kert föld közö keverve a nedvességet hosszabb ideig megtartja és az agyagos talajt lazábbá teszi.

— A mézkerep mint takarmánynövény. A mézkerepről ujabban sokat irtak és beszéltek, mennyire jól volna ez takarmánynövénynek főleg azért, mert igen bőven terem, igen sok zöldtakarmányt szolgáltat. Ujabban azonban azt tapasztalták, hogy a mézkerep mint takarmány hasznavehetetlen, az állatok nem szeretik, mert igen nagy mennyiségben tartalmazza a kumarint. Házi állataink csak igen fiatal korában eszik a mézkerepet és akkor is csak csekély mennyiségben. A mézkerep legfeljebb méhlegelőnek használható, kivált a köves, sziklás lejtőkön, mert az olyan helyeken is igen jól diszlik, a hol is jobb növény nem tenyészik. Ujabb időben dr. Gabler kísérletei alapján arra a tapasztalatra jött, hogy sajtolás által elveszíti a mézkerep a kumarin tartalmát és ezáltal a házi állatokkal feltakarmányozhatóvá válik s egyúttal szárának keménysége is jóval csökkentetik ezen eljárás által.

— Miként értékesíthető legjobban a beteg burgonya? A rothadni kezdő burgonya első sorban a szeszgyártásnál értékesíthető még haszonnal, a rothadás első stádiumába fokonyként a cellulose bomlik fel, míg a keményítő kevésbé, a száraz rothadásban levő burgonyát azonban különösen apróra kell felvágni, mert — mint Märcker kísérletei mutatták — az ily burgonyánál a sejtfalak sajátságos elváltozása folytán a keményítőnek mintegy 15% -a nem változik át cukorra. A beteg burgonyának keményítőgyártásra való felhasználása kevésbé ajánlatos, mert más módon sokkal jobban értékesíthető. Ugyanis a beteg burgonya addig, amíg penészedni nem kezd, az állatok egészségére semmi káros befolyással nincs, tehát bátran etethető így. Ha azonban a penészedésnek jelei mutatkoznak már, akkor be kell savanyítani. A besavanyításnál ugyan nem föltétlenül szükséges, azonban ajánlatos előbb gőzölni a burgonyát, amely eljárás nemcsak hogy a burgonya későbbi felaprózását teszi fölőlegessé, hanem egyúttal emészthetőbbé is válik ezáltal a burgonya. A besavanyítás folytán a burgonya tömegében ugyan veszteséget fogunk szenvedni, azonban mindenesetre jókora mennyiségű takarmányt nyerünk oly anyagokból, melyek különben tökéletesen veszendőbe mentek volna. A gőzölt burgonyát jól kiczementezett vermekbe rétegenként kell betenni és jól megtaposni, a nyers burgonyát pedig előbb apróra feldarabolva, szintén jól kell betaposni a verembe. Az ekként megtöltött vermeket a közönséges mód szerint kell befödni — Az ezen eljárás által nyert savanyított takarmány igen tartós és úgy hizlalásra, valamint fejős tehének takarmányozására is jól felhasználható.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatözsde. Legujabb jelentés. Buza-üzlet iránya lanyha. Buza 75-80 kg. 10 frt 80 kr. — 11 frt 50 kr. Rozs 70-72 kg. 10 frt 35 kr. — 10 frt 50 kr. Arpa 60-66 kg. 6 frt 25 kr. — 8 frt 70 kr. Tengeri 73-75 kg. 6 frt 55 kr. — 6 frt 65 kr. Zab 39-41 kg. 6 frt 40 kr. — 6 frt 65 kr.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása az „Erdélyi Gazda” számára.) Lóherében a kínálat a lefolyt héten nem volt oly nagy, mint a múlt év ugyanazon időszakában és így feltétlenül helyes ama vélemény, hogy a termés java része már elhelyeztetett igazolja ezt különben azon körülmény is, hogy ama kevés termelő, kiknek még eladó készletük van, a külföldi pár nap óta mutatkozó és lanyha hangulata dacára, nem csak a múlt heti árakat követelték, sőt ezeknél feljebb is mentek; egy kiválóan szép minőségű készletért 64 frt lett fizetve. De a forgalom, a már említett körülmények, vagyis valamire való készlet hiánya miatt, nagyobb méreket nem öltött és 200-300 métermázsánál többre alig rug. Luczerna e héten ugyiszólván forgalmi főzikk volt és vagy 600-800 métermázsá kelt el Szép színű minőségnek ára emelkedett, annál is inkább, mert magyar luczernának a külföldön az olasz termés versenyét nemcsak hogy megállja, de ezt ki is szorítja. Dicsőreterőre válik ez hazai magtermelésünknek, a hazai piacznak pedig előnyére, mert ideai szép színű nagyszemű magért 52 frtot, tavalyiért 45-50 frtot fizettek. A többi magvak csekély forgalom mellett árban alig változtak.

J e g y z é s e i n k :

Vörös lóhere, idej, minőség szerint	55-62 frt.
" tavalji,	50-56 "
Luczerna idej, minőség szerint	48-54 "
" tavalji, "	42-47 "
Baltaczim	13 1/2-14 "
Biborhere	35 "
Fehérhere	80-85 "
Muharmag	6 6 1/2 "
Tavaszi búkköny	6-6 1/2 "
Lenmag	11 1/2-12 "
Kendermag	11 1/2-12 "

100 kilogrammonként Budapesten.

N.-Várad. Deczember 8. Tiszta buza 8 frt 49 kr. Elegybuza 7 frt 26 kr. Rozs 7 frt 15 kr. Arpa 3 frt 58 kr. Zab 2 frt 52 kr. Törökbuza 4 frt 17 kr. hlként. Széna kötetlen 3 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 50 kr. mmként. Marhabus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

Kolozsvár, 1891. decz. 10. Tisztabuza 10 frt 10 frt 80 kr. Rozs 8 frt 50 kr. — 9 frt Törökbuza 5 frt 50 kr. — 5 frt 70 kr. Zab 5 frt 40 kr. — 5 frt 70 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marhabus 50 kr. kg.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csiksztereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erzsébetváros	Fogarás	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	hl.	860	800	1030	—	1050	—	850
Elegy buza	"	600	700	996	—	950	—	—
Rozs	"	670	600	898	—	850	—	525
Arpa	"	480	500	—	—	—	—	500
Zab	"	300	225	675	—	600	—	250
Törökbuza	"	540	500	628	—	600	—	525
Széna	q.	260	300	385	—	200	—	180
Alomszalma	"	90	100	140	—	100	—	50
Túzifa	km	260	240	200	—	220	—	180
Marhabus	kg.	48	32	44	—	48	—	40
Deczember		4	9	8	—	5	—	5

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Érdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Szegesvár
Tiszta buza	hl.	—	820	1030	800	800	820	830
Elegy buza	"	—	—	880	650	725	720	630
Rozs	"	—	630	—	590	625	620	600
Arpa	"	—	480	—	—	—	440	—
Zab	"	—	280	600	265	225	300	250
Törökbuza	"	—	485	500	415	400	480	440
Széna	q.	—	350	270	130	420	200	160
Alomszalma	"	—	100	100	75	240	140	130
Túzifa	km	—	250	300	250	220	325	230
Marhabus	kg.	—	44	48	43	44	52	45
Deczember		—	10	10	10	10	8	10

A piaci cikkek	Mérték	Sepsz-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székely-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	hl.	840	720	775	700	—	—	—
Elegy buza	"	700	650	600	650	—	—	—
Rozs	"	650	520	540	600	—	—	—
Arpa	"	400	380	400	—	—	—	—
Zab	"	260	220	250	300	—	—	—
Törökbuza	"	510	420	400	450	—	—	—
Széna	q.	400	200	200	280	—	—	—
Alomszalma	"	150	140	120	175	—	—	—
Túzifa	km.	160	220	220	180	—	—	—
Marhabus	kg.	44	44	40	40	—	—	—
Deczember		7	7	10	5	—	—	—

Allatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár decz. 9. 10-én. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 200 drb; eladatott 123 drb. Ló felhajtattott m. e. 10 drb; eladatott 5 drb. Juh felhajtattott m. e. 40 drb; eladatott 24 drb. Sertés felhajtattott m. e. 700 drb; eladatott 409 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Deczember 4-én. Az e heti üzlet vontatott volt. Heti átlag árak: magyar válogatott áru 320-380 kilogramm nehéz 47 krajczár. 280-300 kgr. nehéz 46 1/2-47 kr; öreg 300 kgr. tuli 45-46 kr; vidéki könnyű sertés 42-44 krajczár; sertés 40-43 kr. tiszta kgrammonként Páronként 45 kg. életsúly levonás és 4% engedmény. Elcségek árak: Tengeri 6 frt 90 kr; új arpa 6 frt 90 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen Heti állatvásár nov. 24-én (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 990 drb; eladatott 520 drb. Ló felhajtattott 240 drb; eladatott 130 drb. Sertés felhajtattott 2150 drb; eladatott 1216 drb.

Felölös szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR.)*

REGALE-UTALVÁNYOKAT,

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön megterítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti.

Ez év folyamán a forgalomban levő

5% magyar papírjárdék és a 4% magyar aranyjárdékkötvényeknek egy részén az utolsó szelvény kerül beváltásra; ennek esedékessége után csupán a szelvény-utalványok benyújtása ellenében új szelvény-ivek fognak kiadni, melyeknek beszerzését jutalék nélkül készséggel közvetíti

FOLLY VICTOR

18. (30-32.)

bank- és pénzváltó-üzlete KOLOSZVÁRT.

*) E rovat alatt közlöttékért nem vállal teletöltséget a szerk

HIRDETÉSEK.

ÚJ! ÚJ! ÚJ!

TATA-TÓVÁROSI MAGYAR

SPORT-FLUID

üdítő, erősítő és gyógyító folyadék

lovak számára.

Ezen saját találmányu és védjeggyel ellátott tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid, hírneves állatorvosok, tapasztalt lótenyésztők és kiválókép lóidomítók (trainerek) által ajánlva és 20 év óta legsikeresebb eredménnyel kipróbálva és szerföltött kitűnőnek találva.

A tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid fokozza a ló erejét, munkára való képességét, kitartó és gyors futó képességet ad, és a futó izmokat erősítvén, serénységet és tüzezséget nyer a ló.

Beteg lovaknál használva felülmulhatlan hatása van; kehezségnél, étvágyhiánynál, köhlikánál, birkák és csikók vérhasa ellen. Bónulásoknál. Bicsakolásnál, esüd, pata vagy vállficzomodásnál. Intágulás, — rheumaticus sántításnál. Lapoczka és gerinczbenulásnál, szélhűdés vagy letörés eseteiben. Sebesítés, törés vagy varasodásra.

A tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid embe-reknél erős hatásánál fogva kiváló sikerrel alkalmaztatik makacs köszvényes szaggatások ellen.

A tata-tóvárosi magyar sport-Fluid a legkitűnőbb használati utasítással van ellátva. Felülmulhatlan jó hatása és olcsó áránál fogva a legjobban ajánlható restitutins-Fluid állandó használatra.

A tata-tóvárosi magyar Sport-Fluid központi szétküldési raktára a feltaláló és tulajdonos:

Karika Béla

gyógyszerész és vegyészeti laboratoriumából

TATA.

Egy üveg ára 1 frt 20 kr. Nagyban vevők és viszont eladókuk engedmény. Sürgöny ozlm: „Angyal”-gyógyszertár Tata.

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölhetnek de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegeken is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr; vastag betűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél czime is közölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjelenésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.
Alkalmazást keres egy, a kolozsmonostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel végzett, több évi

gyakorlattal bíró, székely származású, nőtlen gazdász, ki önállóan is működött. Czime a kiadóhivatalban B. A. jegy alatt megtudható.

Eladás és vétel
Kerestetik egy 500—600 holdas földbirtok haszonbérletre. Ajánlatok N. jegy alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Hely hiánya miatt eladó fajbaromfi.
k. ty.
1—1 sárga Cochín-China, idej, kiváló szép . . . 35 frt
1—2 fekete Langshan, m. évi, tolas lábu . . . 25 frt

1—1 kendermagos Plymouth-Rock. idej . . . 12 frt
Együttes megvételnél összesen 65 frt
Czim a kiadóhivatalban.

A KOLOZSVÁRI TAKARÉKPÉNZTÁR-RÉSZVÉNY-TÁRSULAT BANK- és VÁLTÓ-ÜZLETE

Kolozsvárt a

főtéren levő üzletében

a bankszakmába vágó következő főbb üzletágakat folytatja:
Vesz és elad állam- és más értékpapírokat, zálogleveleket, arany-, ezüst- és papír-pénzemekeket;
közvetíti a budapesti és bécsi tőzsdén jegyzett mindennemű értékeket idegen számlára;
előlegez értékekre és tőzsdén jegyzett papírokra (kézi zálogra, Lombard-üzlet);
leszámitol sorsjegnyereményeket, kisorsolt zálogleveleket és más értékeket;
bevált lejárt szelvényeket és beszerzi az értékpapírok új szelvényeit; teljesít fizetéseket a bel- és külföldi piacokon; fogantosit behajtási megbízásokat.
Keresettebb értékek készletben tarthatnak. A magyar földhitelintézet és a nagyszabeni általános takarékpénztár kisorsolt záloglevelei és záloglevél-kamatszélvényei minden levonás nélkül fizetnek ki.
77 (5—15.)

„LÖVYTUS“ FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják *gyümölcsfák, rózsatövek* nemesítésére, *beteg fák* gyógyítására. *Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta.* Kapható (9.) (50—52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban“ és Tauffer Ferenc utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30
300 „ „ „ „ —85
150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlőszeti iskolák, magán kertészeti és faiskolák által. Kitüntetés lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításokon díjazással, a lütti kiállításán arany-éremmel. Aradon kiállításí díjjal.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség hecses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főtér 13. sz. a (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszéki bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénzemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszélvények beváltása. Nyemények leszámitolása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

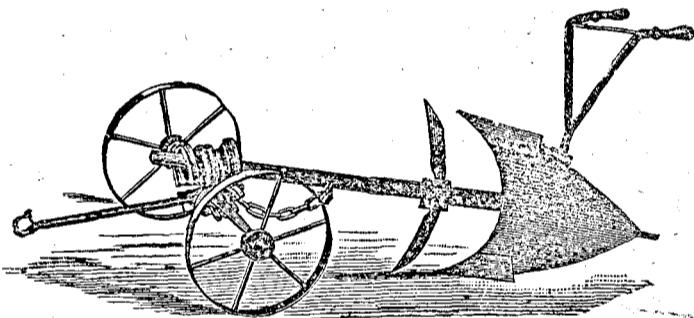
Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Midőn vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá egy a kolozsvári, mint a felső pénzügyintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgállok minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (50—52.)

Kiváló tisztelettel **FOLLY VICTOR.**

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7) **SIMONFFY ISTVÁN** (50—52.)

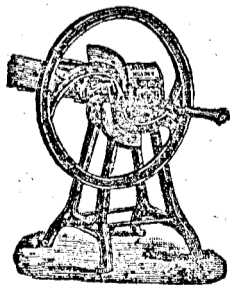
gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket *gőzgépek, gőszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút- és vízvezetékek* elkészítésére.

Készletet tart *saját gyártmányaiból*, nevezetesen egyes kettős és három borodás ekék és taligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal. Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek.

Az összes idej kiállításokon, u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Váczott legelső és legmagasabb kitüntetés: Nagy díszokmány!

GYÁR:
Mosonban.

(Alakult 1856.)

KÜHNE E.
gazdasági gépgyára.

FŐRAKTÁR:
Budapest.

VI., Váci-körut 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi időnyre, legújabb szerkezetű *szeoska- és répavágóit*, úgy kézi, mint erőhajtásra. *Répa- és burgonya-mosóit*, *darálókat*, „kis óriás“ *csutkás tengeri darálót*, *tengeri morzsolókat*. A legnépszerűbb *Hungaria-Drill*, „*Balance-Drill*“ *hegyi sorvetőgepeit*, *szórvetőket*, *ekéket*, *Laacke-féle boronákat* úgy szántóföldre, mint rétekre, ugyszinte mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

61. (24—26.)

➡ Árjegyzékek bérmentve küldetnek. ➡